

N:o 13.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 1 September 1888.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnt 25 öre.
Bilagan I: 75 öre, II: 50 öre.

Årg. 8.

Edmund Neupert.

En af den skandinaviska nordens, särskildt det norska broderlandets, mest framstående tonkonstnärer har under denna sommar skattat åt förgängelsen, i det *Edmund Neupert*, vida bekant som pianovirtuos och äfven känd som god komponist och instruktör, den 22 juni afled i Newyork till följd af en hjertåkomma, hvaraf han länge varit lidande. En femårig vistelse i Amerika har under de senare åren afledt uppmärksamheten från den nordiska konstnären, men nu, vid hans fränfalle må en erinran om hans lif och verksamhet här framställas såsom en minnesgård åt konstnären och ett blad i den nordiska konsthistorien.

Betydelsen af Neuperts talang och förmåga framlyser tillräckligt deraf att flere konservatorier sträfvat efter att vinna honom såsom lärare och att han redan såsom 22-årig yngling af Berlinkritiken räknades till första rangens pianister, enligt ett omdöme i »Montagszeitung» efter hans uppträdande i Berlin, hvari det heter »att till de tre heroerna på pianospelets område (Liszt, Rubinstein och Tausig) har nu sällat sig en fjerde, Neupert från Norge. En svensk kritiker har också sammanställt Neupert med Grieg och Svendsen såsom ett klöfverblad af norska konstnärer, hvarvid dock må märkas att de båda senare i egenskapen af tonsättare såväl i stor och mångsidig förmåga som i produktivitet taga försteget framför honom, som mera var en utöfvande än skapande konstnär och endast komponerat för sitt instrument.

Då det kan vara af intresse att höra huru Neupert bedömdes i sitt hemland och dess hufvudstad, som utgjorde hans vistelseort under den tid han var bosatt i hemlandet, vilja vi för den biografiska teckning, som här bifogas hans porträtt, hålla oss till de uppgifter om honom som stå oss till buds i »Nordisk Musiktidende».

För sju år sedan innehöll nämnda tidning en biografi öfver tonkonstnären och till denna hänvisas äfven i dess senaste juninumner, som innehåller en kortfattad nekrolog öfver honom af Otto Winterhjelm. I sammanhang med omnämmandet af Neuperts studier och konserterande i utlandet yttrar författaren följande till hans karakteristik.

Edmund Neupert.

»Det var mindre med sin stora bravur, som icke var fri från ensidighet och ej i sig sjelf just bar prägeln af själfullhet, som han förvärfvade sig sitt goda namn som virtuos; det var väsentligen hans allvarliga kärlek till konsten, som gjorde hans föredrag såväl lysande som också sundt och ärligt. Hans bildning och intressen voro väsentligen musikaliska och om han än af denna orsak hade vidsträckt kännedom om all god musik, äldre och nyare, så fäste han sig dock gerna under särskilda perioder med entusiastisk förkärlek vid den ene eller andre mästaren; det gängse svärmeriet för Schumann, så allmänt hos unga musici på femtio- och sextiotalet, öfverflyttades under hans Berlin-vistelse och närmast följande tid på yngre komponister såsom Konst. Bürgel och hans kompositions lärare Friedr. Kiel för att senare helt och hållet omfatta Svendsen och i synnerhet Grieg. I hans kompositioner, hvaribland finnas många vackra men få sjelfständiga nummer visa sig öfverallt spåren af dessa förändringar i hans kärlek». Gade hade åter om Neupert det yttrandet att han var »en kapital poet» och denna poesi röjer sig ock i flere intagande lifliga tonsättningar, hvari man just kan spåra inflytandet af Gade och hans jemnåriga mästare i den danska hufvudstaden. Så i hans vackra »Förärsstemning» (karakterstycke op. 21), i hans »Trois morceaux», »Miniaturer» — med den karakteristiska »Valse infernale» — och »Flygtige skizzer» (Vuggesang, Svartalferne dandse, Maisang, Smaatrolde, Ved Förårstid) — små mästestycken af poesi och humor, med hvilka våra unga pianister ej borde försumma att göra bekantskap. De verk som hos oss gjort Neuperts namn mera bekant äro hans

förträffliga oktavytyder (op. 18) och de präktiga konsertetyderna (op. 17) äfvensom Etyderna op. 19, och »De dagliga öfningarna» äro instruktiva saker att taga vara på.

Neuperts kompositionsverksamhet står hufvudsakligen i samband med hans lärarekall. Utom de nämnda etydsamlingarna eger man af honom sådana i op. 20, 22 (drill- och tremolo-öfningar), 26, 27 (Pedalstudier), 25 och 51 (Poetiska Etyder), 56 (Öfningar för begynnare och försigkomna), Exercises préparatoires, 200 dagliga öfningar, Piano-fortestudier. Af pianomusik har han utgifvit åtskilliga »karaktär- och klavér-stykker» m. m. hvaribland kunna påpekas »Albumblad», »Danse orientale» (op. 47), »Valse noble» (op. 35), »Förslaget», nordiska tonbilder (op. 24), »Sorgmarsch öfver Nikolaus Rubinstein» etc.

Carl Fredrik Edmund Neupert föddes i Kristiania d. 1 april 1842. Hans far, Hermann N., af gammal tysk familj, var född slesvigare och kom som ung till Kristiania, der han dels som musikhandlare, dels som dugtig pianolärare vann ett aktadt namn. Edmund, hans äldste son, visade redan tidigt stor musikalisk begåfning och uppväckte ännu vid endast sju års ålder, då han uppträdde vid faderns offentliga elevexamina, stora förhoppningar. Till sammans med sin syster Emma, som äfven egde stora musikaliska anlag, kom han vid sexton års ålder till Berlin, der han gjorde stora framsteg under ledning af Kullak och Kiel. Han vann här tillträde till den förnämsta konstnärskretsen och trädde i vänskapförbindelse med Carl Tausig, sångaren Niemann m. fl. Vid 22 års ålder uppträdde han i »Sångakademien» och hänryckte fullständigt sin publik. Uppmuntrad af denna framgång konserterade han i andra tyska städer, öfverallt helsad med stort bifall, och blef 1866 anställd som lärare vid prof. Sterns konservatorium i Berlin, der han efter Brassins afgang blef förste lärare. Efter två års vistelse här, sammanlagdt 11 år i Berlin, begaf han sig ut på konsertresor och besökte då Köpenhamn, der han af Gade öfvertalades att mottaga första lärareplatsen vid konservatoriet 1868. Som öfverlägsen virtuos, som »mästaren» har han här spelat på flera Musikföreningens konserter äfvensom andra, och ådagalade en ovanlig förmåga som lärare, hvarom hans, vanligen tre, årliga elevkonserter intygade. Äfven här i Sverige har Neupert flere gånger låtit höra sig, och flere af våra läsare har honom säkert i minne från hans konserterande här i sällskap med paret Grieg i januari 1873, då han spelade på Musikal. Konstföreningens konsert å börssalen samt på Stora teatern. Ett par år frutet lär N. ha blifvit erbjuden en professorsplats här i Stockholm, hvilken han dock var förhindrad att antaga.

År 1880 fick han af de berömda bröderna Anton och Nikolaus Rubinstein det ärofulla anbudet att öfvertaga en professorsbefattning vid det af den senare grundade konservatoriet i Moskva och antog denna plats. Äfven här och i Petersburg väckte han mycken uppmärksamhet som lärare och virtuos. I Ryssland stannade han dock endast ett år, hvarefter han återvände till Kristiania och der upprättade en musikskola. År 1883 slog han sig ned i Newyork, der han hade hunnit förvärfva sig ett godt anseende och en betryggad ställning då han der under sommaren borttrycktes af döden, efter lemnande maka född Berg, och en son.

»Neuperts minne», säger Winter-Hjelm i slutet af sin nekrolog, »skall säkert bevaras af alla kamrater i kär hogkomst. Han var från ungdomen, om han än var medveten om sin stora dugtighet, af hjertat en blygsam, genomärlig konstnär som ej såg ned på andra konstnärer, gerna såg upp till större förmågor, särskildt tonsättareförmågor, villigt meddelade af sitt eget och var så intresserad af musiken, att han både i det privata och offentliga lifvet utgjorde ett lifvande element.»

August Södermans manus-kriptsamling.

Anteckningar af A. L.

Af August Södermans familj har meddelaren fått mottaga till påseende och omnämnande alla i hemmet förvarade manuskript till kompositioner af den af lifne, jemte en mängd bref och muntliga underrättelser, hvilket allt jag — med de inskränkningar som skyldig hänsyn till nu levande personer kan ålägga — anser som en pligt mot svenska konsten och literaturen att låta komma till allmänhetens kännedom. Jag börjar mina Södermaniana med en resonnerande överblick öfver manuskriptsamlingen, och anser lämpligast att dervid följa numreringen i en af obekant hand, sannolikt straxt efter tonsättarens död, uppgjord lista, som bestiger sig till 176 nummer, en del tryckta, andra på annat sätt kända, många obekanta, de allra flesta åtminstone i någon form representerade i samlingen sådan den nu föreligger, hvilken äfven företer ett och annat utanför listan. Med tillägg af en del uppgifter och rön från andra håll, hoppas jag sålunda kunna framlägga en tämligen fullständig bild af vår kanske mest nationelle tonsättares kompositionsverksamhet. Nämnda lista är visserligen icke alls systematiskt ordnad, men detta torde för vårt närvarande ändamål snarare vara en vinst, emedan det torde göra framställningen mera improvisatorisk och lättläst än ett torrt systematiskt katalogiserande, hvarjemte det följande blott vill gälla som ett

preliminärt arbete i och för en framtiden möjligen kommande katalog, som ju kan hafva åtskilligt att ifylla och beriktiga.

Allt hvad som nedan, straxt efter numreringen, står tryckt med spärrad stil, är afskrifvet ur den omtalade listan, och antyder således hvad som fans i samlingen då denna lista gjordes. Åtskilligt är sedan dess bortkommet derur, till en del på mystiskt sätt.

* * *

1. Zohrab. Operett i 2 akter. Orchesterpartitur. Ouverture, 14 nummer. Ouv. utskrifven i stämmor. På titeln antecknadt »Den 19 april 1854». — Detta partitur fans kvar ännu någon tid efter Södermans död, enl. enkans vitnesbörd. Sedan har det på obegripligt sätt försvunnit. Misstankar hafva uttalats att det möjligen spelat någon sorts roll i ett förhållande, som i viss mån synts erinra om affären Gounod—Mrs Weldon, men då detta af vederbörande dam förnekats, har man ingen rättighet till beskyllningar. F. n. fins kvar endast en mycket suddig och flyktig skiss med blyerts och rödkrita. Så långt man kan dechifrera densamma, synes operetten, som aldrig blef uppförd, vara ganska melodisk. Bäst äro en zigenarvisa äfvensom en finalkör, hvilken har en frappant likhet med den bekanta Brahmakören (n:o 3) ur »Konung för en dag», som dock svårigen 1854 kunnat vara Söderman bekant, hvadan likheten väl är tillfällig. På en sida är början till en skiss »Ouverture öfver svenska nationalmelodier», hvilken inledes med — Hurkas »Jag helsar dig, fredliga flagga» (!)

2. Die Wallfahrt nach Kevlaar. Baryton, chor, orkester. Orkesterstämmor, partitur. Sthlm. mars 1867. — 70. Dito, i klavérskiss. Sthlm 10 dec. 1866 kl. 1/2 12 e. m. — Skissen till detta Södermans kanske mest genialiska mästerverk (med text af Heine), har i öfverskriften orden »mit Begleitung des Pianoforte». Deraf, liksom af det hos S. sällsynta förhållandet att ingen instrumentation i skissen finnes antydd (utom på 2 ställen i sista satsen), framgår, att stycket ursprungligen måtte varit tillämnadt med blott pianoackompagnemang. De båda första satserna äro daterade redan Dec. 1859, hvadan sista satsen, med ofvan angifna datum, sålunda är hela 7 år yngre. Och likväl är allt så organiskt helgjutet! Klavérutdraget är tryckt i två upplagor, af J. Jacobson samt Huss & Beer. Verket utfördes första gången af k. operan och Harmoniska sällskapet d. 27 mars 1867, och fjettrade genast såsom »en af de djupast och lifligast anslående tonskåpeler vi på längliga tider lärt känna» (Ny Ill. Tidn.).

3. Hin Ondes lärospån. Skisser för sångstämmor och piano. Par-

titur och stämmor till Kgl. Th. — 68. Ouverture till *Hin Ondes lärospån*, i skiss. 29 juni 1856. — Båda skisserna finnas, den senare daterad från »Flastad», ett ställe der S. synes hafva vistats på sommarnöje. Operetten »*Hin Ondes första lärospån*», efter Scribes text »*Le diable à l'école*» fritt bearbetad af F. Arlberg, gafs å dåvarande Mindre teatern 1856—58, har med framgång upptagits på Stora teatern 1871 och 1882, samt är allmänt känd genom flere af A. Hirsch utgifna sångnummer och potpourri.

4. Kantat till Carolinska universitetets 200 jubileum i Lund 28 maj 1868. Orkesterpartitur i afskrift. 4 nummer (C dur). Originalmanuskript förm. i Lund. — Utom det afskrifna partituret finnes en skiss för sångstämmor jemte orkesterantydningar i form af klavéru drag, såsom S. brukar. Kantaten är kraftig och rutinerad, men bär dock spår af beställt arbete och erbjuder ingenting egendomligt, utom ett melodiöst tenorsolo samt en soloqvartett med pikant basso ostinato af pukor och kontrabas pizzicato. Texten är af E. W. Lindblad. (Forts.).

Vår kungl. Opera.

Den 15 Augusti d. å. är en bemärkelsedag i vår kgl. Operas annaler ty med denna dag inträdde hon i ett nytt skede. Gustaf III:s skapelse den mer än sekelgamla lyriska konstanstalten, hvars understödjande förut kunnat räknas vår riksdag till heder, blef, som hvar man vet, vid den senaste riksdagen beröfvad sitt statsunderstöd på tillskyndelse af teaterfiender och sparsamhetsifrare, hvilka, till föga ära för sig och riksdagsförsamlingen, lyckades åvägabrunga ett beslut, hvarigenom Kgl. M:ts proposition om anslag till de kgl. teatrarne blef afslagen. Det såg nu mörkt ut för de kungl. teatrarne, för landets förnämsta lyrisk-dramatiska konstanstalter, som så länge verkat i broderlig förening, och för alla som vid dem haft sin verksamhet. Skilsmessan mellan Stora teatern och den Dramatiska, blef, till skada för den svenska konsten i sin helhet, närmaste följden af det så klen motiverade, olycksaliga riksdagsbeslutet. För Dramatiska teaterns närmaste öde behöfde man dock ej frukta, ty från en föregående riksdag hade man så godt som redan färdigt ett konsortium af denna teaters sujetter, villigt att fortsätta dess verksamhet. Dramatiska teatern har också alltid ansetts kunna reda sig själf i ekonomiskt hänseende. Värre var det med Operan, hvilken kräfver så betydande inkomster och nästan öfverallt i andra länder måste upprätthållas genom stats- eller stadsunderstöd. Konungen

hade visserligen ädelmodigt lofvat be-trygga hofkapellet existens, men hur skulle det gå med vår första lyriska scen? Farhogorna i detta hänseende voro efter riksdagens dom grundade nog. Men när nöden är som störst är hjälpen närmast, säger ordspråket. Det fans en man energisk nog att fatta rodret på det sjunkande skeppet för att rädda det och dess besättning. Denne man var operans förste kapellmästare, och under hans, under Conrad Nordqvists ledning och direktion öppnade vår opera åter sina portar och började ett nytt spelår ofvannämnda dag, hvilket såsom alla verkliga konstväänner önska måtte ha skett i en lycklig stund till fromma för såväl konsten som operans nitiske direktör. Men — »anföraren ensam vinner icke slaget, de djupa leder vinna det åt honom» och han förtjenar och behöfver också tillmötesgående från alla som äro intresserade af vår operas fortfarande bestånd. Närmast intresserade i saken äro väl de konstnärer och den personal, som af honom värfvats, och att döma af de första representationerna synas denna med lif och lust ha börjat sin verksamhet detta spelår. Det gäller nu att genom god och nitisk samverkan och bästa förstånd mellan de ledande och de verkande hålla vår opera uppe och åt densamma i allt högre grad förvärfva allmänhetens gunst, hvarigenom operans framtid och hennes personals bästa säkrast kan be-tryggas. Med de krafter som lyriska scenen nu eger, med kännedom om den repertoar som redan är bestämd, med de lokala arrangementer, som i operahuset under den nya regimen vidtagits för de teaterbesökandes trygghet och trefnad bör man också kunna hoppas att allmänheten mer än förr kommer att frekventera vår opera och å sin sida visa tillmötesgående mot den som tagit på sig det ingalunda lätta kallet att hålla vid makt en institution, som beklagligen icke tillräckligt värderats och understöds af allmänheten och folkrepresentationen. Det borde nu blifva en hederssak för våra musik- och operavänner att flitigt besöka kgl. operan och dermed gynna henne och — sig själfva, det är tid på att hos oss alstra ett begär efter den ädla konstinjuning, som lyriska scenen erbjuder, och en afsmak för den nutida simpla och musikaliskt fattiga, schablonmessiga operetten. Som en god ersättning för nöjet af dess upptåg har lyriska scenen den komiska operan, och det är med nöje vi se att kgl. operan bereder sig att, mer än på sista tiden varit fallet, odla denna genre.

På samma gång vi uttala ett varmt tack till hofkapellmästaren Nordqvist för hans behjertade handling att räcka en räddande hand åt vår opera, till-önska vi densamma nu ett godt nytt spelår och lägga allmänheten på hjertat att med allt intresse omhulda denna konstinstitution, hvars afsaknad skulle

lända vår hufvudstad och vårt land till både skam och skada.

Till kgl. Operans historik lemna vi här en sammanfattning af hvad som rör hennes nya ställningar och förhållanden.

I konseljen den 25 Juni bemyndigades chefen för finansdepartementet att i likhet med hvad som egt rum angående Dramatiska teaterns upplåtande åt en förening, å k. m:ts och kronans vägnar uppgöra kontrakt med hofkapellmästaren Nordqvist om upplåtande åt honom af k. operan under spelåret 1 Juli 1888—30 Juni 1889.

Enligt det ett par dagar senare under-tecknade kontraktet upplåtes Stora teatern kostnadsfritt till hr Nordqvist emot skyldighet för honom att derstädes nämnda spelår under minst tio månader, utan några som helst särskilda utgifter eller kostnader för statsverket, uppföra operor. Af de villkor, som härvid äro aftalade, må nämnas:

Operan anses fortfarande som en k. opera och dervid anställda sujetter såsom anställda vid de k. teatrarne. I afseende på underhållet af byggnaden och materielen, värden och tillsynen öfver de samma m. m., är föreskrifvet det samma som för Dramatiska teatern.

Af hyreslägenheterna förbehåller sig statsverket dispositionsrätt till den väning, som hittills disponerats af de k. teatrarne direktör, äfvensom till den lägenhet, som senast varit uthyrd till kontroll- och justeringsbyrån.

Såsom bidrag till operaverksamhetens upprätthållande eger hr Nordqvist påräkna konungens anslag, 60,000 kr., de 15,000 kr., hvilka skola betalas i hyra för Dramatiska teatern, samt hyresinkomsten af öfriga, utom de nyssnämnda af statsverket undantagna, lägenheter i teaterhuset.

K. logen, jemte de rum i operahuset, som hittills disponerats af konungen, skola fortfarande stå till hans fria förfogande.

Lånerätt till materiel från Dramatiska teatern tillkommer hr Nordqvist i likhet med hvad som medgifvits förvaltningen för Dramatiska teatern från Stora teatern. Likaså äro angående gäldandet af författareandelar, sujetternas förhållande till teaterns pensionsinrättning, tillsättandet af en inspektör för de pjäser, som äro ämnade att uppföras, förbindelsen att brandförsäkra materielen m. m. bestämmelserna hufvudsakligen lika med dem, som bestämts för öfvertagandet af Dramatiska teatern.

Ur det kostnads- och beräkningsförslag, som ligger till grund för hr Nordqvists till finansministern inlemnade anbud meddelas följande detaljer.

Inkomsterna äro beräknade till omkring 110,000 kr., deraf konungens anslag 60,000 kr., hyror för i teaterhuset befintliga lokaler och lägenheter 35,000 kr., hyra för Dramatiska teatern 15,000 kr.

Utgifterna äro beräknade till omkring 350,000 kr., deraf för sångscenen 80,000 kr., orkestern 82,000 kr., körstaten 35,000 kr. och ballettkåren 22,000 kr.

Följande *funktionärer* kvarstanna fortfarande: hrr hofkapellmästarna Nordqvist och Henneberg, kormästaren Edgren, ballettmästaren Sjöblom, regissören och intendenten Christierson, maskinmästaren Lindström och kostymförvaltaren Hoffman samt för ekonomin: kassören och kamreraren hr Törner. Kgl. bibliotekarien vid Musikaliska Akademien Frith. Cronhamn tjänstgör såsom operans sekreterare.

Vi vilja nu i korthet redogöra för de nya anordningar, som redan vidtagits.

Tillträdet till operaföreställningarna har för publiken på flera sätt underlättats. Så är biljettpriset å *parkett* nedsatts till 3 kr. (förut 3,50), med undantag för de 4 öfversta bänkraderna (den s. k. öfre parkett), för hvilka det förutvarande biljettpriset bibehållits oförändradt.

Äfven *förköpsprisen* äro modererade, så att de nu bli 100 procent billigare än förut, och på det att biljettspekulanter lättare skola kunna bestämma sig för de platser, som önskas, komma förköpspris att gälla *endast dagen före hvarje föreställning*. På föreställningsdagen gälla deremot vanliga pris.

Förköpsbyrån, framflyttad närmare ingången och i samma lokal som den andra biljettbyrån, hålles öppen dagen före hvarje föreställning kl. 12—3. Förköpsförhöjningen blir å parkett och första raden 1 kr., å andra raden 75 öre, å tredje och fjerde raderna 50 öre och å femte raden 40 öre.

Den ordinarie biljettförsäljningen å föreställningsdagarna skall taga sin början redan kl. 8,30 f. m., detta för att tillmötesgå en från flere håll derom uttalad önskan.

I fråga om de *lokala anordningarna* inom operahuset har man till publikens bekvämlighet vidtagit flera mycket ändamålsenliga åtgärder. För att bereda större utrymme å första raden ha sålunda 2 platser i hvarje loge borttagits. En mängd anordningar har öfver allt inom operahuset vidtagits för att bereda *skydd mot eldfara* och i händelse af dylik underlätta möjligheten att komma ut i det fria, detta ej blott i fråga om de medverkande artisterna (jernbalkonger och jerntrappor utanför klädlogerna o. s. v.), utan äfven så väl för parkettens som radernas publik.

Ett behöfligt och välkommet arrangement är upplåtande af *promenad-foyerer* för publiken, i hvilka denna, såsom förhållandet är å de förnämligare teatrarne i utlandet, kan ha tillfälle att uppehålla sig och fördrifva tiden under mellanakterna. För detta ändamål ställas till de besökandes disposition 2 foyerer belägna invid första raden; den ena är den i gustaviansk stil hållna s. k. körsalen, och genom de höga fönsterdörrarna kommer man från denna ut på

de åt Gustaf Adolfs torg vettande balkongerna, från hvilka man eger en vacker utsigt öfver detta torg, Norrbro, strömmen och det brusande folkklivet.

Den andra foyern bildas af några rum, hvilka ligga vid motsatta sidan af första raden. Båda foyererna anordnade af hr Nordqvist stå i direkt förbindelse med nämnda rads korridorer och äro inredda med smak och komfort, prydda med mattor, taflor af kgl. operaartister o. s. v. Härtill kommer vidare den inbjudande nya foyern å nedra bottnen i operahuset, vid sidan af entrévestibulen åt Arsenalsgatan. Denna är liksom förut den stora entréfojern eller vestibulen närmast förstugan åt Arsenalsgatan liberalt bekostad af hr Bengt Carlsson, operakällarens företagsamma innehafvare.

Publiken stannar i en stor tacksamhetsskuld till vederbörande för dessa lika behöfliga som välkomna anordningar, som vittna om stor omtanke och kraft icke ringa arbete och kostnad.

En ny anordning i salongen är att *orkestern* är omplacerad, så att stråk- och blåsinstrumenten bättre skola smälta till sammans med hvar andra. Så är bieckinstrumenten placerade å båda ändarne af orkestern, kontrabaserna närmast scenen, dirigenten står i orkesterns midt och har harpan midt framför sig. Det gamla pianinet nu undanflyttadt användes endast vid recitativackompanjement såsom t. ex. i »Don Juan».

Hvad *operapersonalen* beträffar synas de krafter, hvaröfver hr Nordqvist har att disponera, både tillräckliga och goda. En stor del af de forna sujetterna har öfverflyttats från aktiv tjänstgöring till understödsstaten och deras platser har man sökt fylla med yngre och friskare förmågor. Af Operans förra artister äro en del fast engagerade, en del aflönade med honorar för spelafon. I personalen finna vi sålunda åter: fruar Edling, Östberg, W. Strandberg; frkn. Ek, Klemming, Karlsohn, Pettersson; hrr Lundmark, Strandberg, Lundquist, Linden, Ohlsson, Janzon, Strömberg, Selligren, Malmsjö, Nygren, Grafström, Bröderman; nya sujetter äro hrr Brun, Fahlström och Hanssen. Balletten är i hufvudsaken oförändrad.

Om den för säsongen bestämda repertoaren få vi på annat ställe yttra oss.

En god åtgärd är att, såsom i utlandet brukas, i programtidningen *Affischen* lemnas ett sammandrag af operans innehåll akt efter akt. En beaktansvärd uppmärksamhet är flerstädes i teatersalongen anslagen af följande innehåll: *Anhålls vördsamt att publiken benäget måtte intaga sina platser i salongen innan Ouverturen eller akten begynt.*

Ordinarie operadagar bli *måndagar, onsdagar, fredagar* och *söndagar*. Lördagarna äro reserverade åt vare sig den klassiska operarepertoaren eller åt konserter. Tisdagar och torsdagar gifvas inga operaföreställningar.

Stora teaterns verksamhet spelåret 1887—1888.

Sedan spelterminens början den 18 sistlidne september hafva med recetter, symfoni- och andra konserter inräknade gifvits omkring 213 representationer.

Den lyriska repertoaren har upptagit följande 27 stycken. »Afrikanskan», »Aïda», »Andorradalen» (ny), »Carmen», »Don Juan», »Den vilseförda», »Diamantkorset», »Den svarta dominon», »Den bergtagna», »Ernani», »Faust», »Friskyttan», »Hårdt mot hårdt» (ny), »Judinnan», »Konung för en dag», »Lohengrin», »Muntra fruarna i Windsor», »Mignon», »Målaren och modellerna», »Martha» samt 3:dje akten derur, »Norma». »Nürnbergerdockan», »Per Svinaherde» (ny, gifven 25 gånger), »Regementets dotter», »Tannhäuser», »Trollflöjten» och »Wilhelm Tell».

Den dramatiska har upptagit 18 pjäser: »Askungen» (ny), »Bröder emellan», »Det var en gång», »En folkets fiende», »En midsommarnattsdröm», »Ett glas vatten», »En kopp té», »En räddande engel», »Fru Inger till Östråt», 5:te akten, »Förlåt mig», »Guldfiskar», »Hexan» (ny), »I telefon», »Kapten Puff», »Moderna vinglare», »Skandal-skolan», »Siri Brahe» och »Vermländingarna».

Dansdivertissement: »Blomsterfesten i Genzano», »La Ventana», Vals af Weber och Zigenardans.

Debater. Dylika hafva gjorts af fröken Lindegren, hrr Linden, Andersson och Stenfelt.

Gästroller äro gifna af fru Östberg, fröknarna Riego, Ek, samt hrr Elmblad, Brun, Behrens och Sandstedt.

Symfonikonserterna hftva varit sju. Dessutom äro tre konserter gifna af Musikföreningen med biträde af herr Salomon Smith. 1 konsert af hrr Schönberger och Vesseley samt en soirée med tablåer af Nya konstnärsgillet.

Recetter hafva varit tilldelade k. teaternes pensionskassa, K. hofkapellet, f. d. medlemmar af kör och balett, kör- och balettpersonalens understöds-kassor samt fru Hwasser, hrr Sundberg och Lundqvist.

Minnesfester äro firade öfver Jenny Lind, hundraårsdagen af »Don Juans» första uppförande i utlandet samt k. svenska dramatiska teaterns hundraårsjubileum.

Musikpressen.

Farinelli, operett af Herman Znuape, arrangement för piano med bifogad text samt *Manuela-Vals* för piano ur samma opera, hafva under sommaren utkommit; det förstnämnda numret på Elkan & Schildknechts, det sistnämnda på Abrah. Lundqvists förlag.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl Operan. Juni 17. Thomas: *Mignon* (sista ordinarie repres.) — 18. 1) Ouv. till »*Wilhelm Tell*». 2) 2:dra akt. ur »*Wilh. Tell*» (Tell hr Behrens). 3) *Zigenardans*, balett ur »*Karpathernas ros*» af Siegf. Saloman. 4) 3:dje akt. ur »*Martha*» (Plunkett: hr Behrens). 5) 2:dra afdeln. af balletten »*Blomsterfesten i Genzano*». — 20. Adam: *Konung för en dag* (Zelida: fru Edling, Nemea: frkn Karlsohn — 1:sta gången) till förmån för kgl teaternes pensionskassa.

Kgl Operan. Aug. 15, 20, 26. Weber: *Oberon* (Rezia, Fatima, Puck: fruane Östberg, Edling, frkn Karlsohn; Huon, Scherasmin, Oberon, Sadack, Aboulifar, Beyen: hrr Lindmark, Ohlsson, Strandberg, Grafström, Janzon, Linden) — 17, 19, 27. Boito: *Mefistofeles* (Margareta, Helena, Pantalís: frkn Ek, Klemming, Petersson; Faust, Mefistofeles, Wagner: hrr Brun, Fahlström, — 1:sta uppträdandet — Ohlsson) — 22, 29. Wagner: *Tannhäuser* (Elisabeth, Venus: frkn. Ek, Klemming; Tannhäuser, Wolfram, Walter, Landtgrefven: hrr Brun, Lundqvist, Strandberg, Söllergrén). — 24. Thomas: *Mignon* (Mignon, Philine: Fru Edling, frk. Karlsohn; Wilh. Meister, Lothario, Laertes, Fredrik, Jarno: hrr Lindmark, Hanssen — 1:sta uppträdandet — Linden, Ohlsson, Grafström). — 31. Mozart: *Don Juan* (Elvira, Anna, Zerlina: Fru Östberg, frk. Klemming, Fru Edling; Don Juan, Octavio, Leporello, Guvernören, Mazetto: hrr Linden, Strandberg, Janzon, Hanssen, Nygren).

Djurgårdsteatern. Juni 20, Juli 13, 14, Aug. 31. Hervé: *Lilla helgonet* (31/8 för 180:de ggn) — Juni 30, Juli 1—6, 8—12, 15—27, Aug. 9—12, 14, 16, 18, 25, 28, 30 Zumppe: *Farinelli*; operett i 3 akt. af W. Wulff och Ch. Cassmann, öfv. af E. Wallmark (hufvudpers.: Farinelli, Manuela: hr och fru Castegren, som gäster — fr. o. m. 9/8: Fröken Helena Löfgren, Johnsson — drottningen, öfverhofmästarinnan, donna Juanita: fru Hedén, Fornell, Jensen; kon. Fernando, premiärministern, Don Cotshambo, Pancho: hrr Rundqvist, Frank, Lund, Wagner).

Kgl operans förra spelår, som avslutades efter vårt senaste nummers utgivande, hade ingenting särdeles nytt att bjuda. Man fick emellertid höra Conrad Behrens ännu ett par gånger i hans glanspartier samt en repris af Salomans karakteristiska balettmusik ur »*Karpathernas ros*» samt höra fröken Karlsohn i en för henne ny rol.

Den kgl. operans nu började spelår synes ha inträdt under goda auspicer. Vid första representationen, som gafs för fullt hus, egnades en varm hyllning åt kapellm. Nordqvist, operans nya direktör, och salongen har hittill varit väl fylld hvarje spelafton; publiken har med synbart intresse och rikt bifall emottagit hvad som gifvits och tydligt varit belåten med tillfället att mellan akterna få röra på sig och besöka de för densamma upplåtna trefliga och eleganta foyeerna.

Webers »*Oberon*», med dess härliga musik, utfördes på ett förträffligt sätt. Fru Östbergs brillanta sång, företrädesvis i den stora och svåra oceanarian gjorde som alltid en storartad verkan likasom hennes Elvira i »*Don Juan*» är en konstjuttning af hög rang. Herr Lundmark som Oberon gick gansk väl i land med sin uppgift och denne unge sångare tyckes med hvarje rol göra

framsteg samt kommer säkert att blifva en god tenor för vår opera då han hinner tillägna sig mera scenvana och fullkomligt herravälde öfver rösten och den musikaliska deklamationen. Rösten eger ungdomlig kraft och han förmår äfven inlägga mjukhet och behag i föredraget, som han visade i den vackra bönen i andra akten af *Oberon*. Som Wilhelm Meister i »*Mignon*» har han också ett lyckligt parti. Boitos Mefistofeles erbjöd åtskilligt nytt. I titelrolen framträdde för första gången hr Fahlström och löste sin svåra uppgift ganska tillfredsställande, synnerligast hvad spelet beträffar; rösten är i vissa lägen något svag men intonationen ren och föredraget säkert och uttrycksfullt. Hr Brun lyckades bättre med denne Faust än Gounods och hans spel i sista akten var verkligen förträffligt, hvarjemte hans uttal af svenskan var förvånansvärdt godt. Fröken Eks intagande och i allo förträffliga Margareta är väl bekant. Som Helena skördade fröken Klemming en ny triumf och fröken Petersson som Pantalís gjorde i sin lilla rol ett godt intryck. Hr Bruns utförande af titelrollen i »*Tannhäuser*» utmärkte sig för sann dramatisk kraft, måhända kunde man dock anmärka att röstens forcering stundom inkräktade på dess välljud. I andra aktens stora final och i sista aktens berättelse om vallfärden var hans prestation mästerglig. Genom hr Strandbergs vackra tenor hade minnessångarnes ensemble vunnit i värde. Elisabeths parti i denna opera är, som bekant ett af fröken Eks bästa. Thomas, intagande »*Mignon*» gafs nu på alla händer förträffligt; man kunde blott önska litet mera raffineradt koketteri i Philines rol, men sångpartiet sköttes förträffligt af fröken Karlsohn. Hr Hanssen (likasom hr Fahlström norrman, båda förut vid Bjarne Lunds operasällskap, om vi minnas rätt) gjorde med sin vackra stämma en mycket god debut i Lotharios rol och vann samma framgång med utförandet af guvernörens lilla men viktiga parti i »*Don Juan*». Fru Östbergs Elvira ha vi förut nämnt; Anna hade fått en ny representant i fröken Klemming och den bästa vi på länge sett och hört så väl i fråga om röstens klang och styrka, som ock i apparition och dramatisk framställning. Maskernas trio i andra akten — med herr Strandberg som Octavio — blef nu en ovanlig konstjuttning. Fru Edling gaf Zerlinas rol lika intagande och musikaliskt förträffligt som vanligt. Leporello är, som man vet en af herr Janzons mest lyckade roller; den illustrerade katalogen hade herr Behrens, utan afsaknad tagit med sig. Som Mazetto är herr Nygren rätt tillfredsställande. Om hufvudrollens utförande af herr Linden ha vi förut yttrat oss. En elegant Don Juan skulle han kunna göra mycket af rolen med större röstmedel, emellertid är han ganska till-

fredsställande och utvecklar mycken dramatisk kraft i slutscenen med guvernörens vålnad, mot hvilken angreppet med dolken var en nyhet i framställningen. Champagnearian, som nu gafs i lagom tempo, hade vunnit på mera styrka och verve i utförandet. Hofkapellet har vid alla dessa representationer, så under hr Nordqvists som hr Hennebergs ledning utfört sitt maktpåliggande värf berömvärdt som vanligt och därför med scenens artister delat äran och skörden af publikens bifall.

Zumpes operett »*Farinelli*» på Djurgårdsteatern har vunnit operettpublikens stora ynnest. Rätt melodios, som den är ehurn ej synnerlig originel i musikaliskt hänseende, och ganska hygglig samt till en del rolig i handling, har den också genom vackra dekorationer och förnämligast genom herr och fru Castegrens gästspel i hufvudrollerna kunnat vinna den popularitet som tillkommit densamma.

Från in- och utlandet.

Kgl. operans repertoar. Af nyheter eller på länge ej härstädes gifna operor säges innevarande spelår komma att bjuda på följande. Aubers »*Kronjuvelerna*» (senast gifven här den 24 januari 1881) med fröken Ek, hrr Lundmark, Linden och Janzon i de förnämsta partierna: Meyerbeers »*Robert*» med hr Lundmark i titelpartiet; Bizets »*Djamileh*», en intagande enaktsoperett med endast tre solister (operettens uppförande torde dock bero på om rätten dertill kan erhållas utan för stor kostnad) samt Léo Delibes quicka och underhållande opera »*Kungen har sagt det*», som för 12 år sedan först sattes upp och då af en tillfällighet icke vann den framgång operan otvifvelaktigt förtjenar. En ny större opera af Siegfried Saloman torde äfven komma att höra till spelårets nyheter i fall omständigheterna medgifva hennes uppsättande. Att döma af en notis om de roller som hr Brun, vår nye danske tenor, fått att instudera på svenska, kommer repertoaren äfven att upptaga And. Halléns opera »*Harald Viking*», gifven 1884 med Labatt i titelrolen; »*Lohengrin*», »*Mästersångarne*», »*Carmen*», »*Aida*» och »*Fidelio*», hvilken opera ej gifvits sedan 1882 med fröken Wichmann i titelrolen och herr Ödmann som Florestan.

Svenska teatern — såsom Nya teatern nu benämnes — började sitt spelår den 1 sept. med Bernh. v. Beskows skådespel »*Birger och hans ätt*». Med teaterns lokaler har under sommaren flere förändringar vidtagits till personalens och publikens betryggande. Så har skyddsridåns maskineri förbättrats, balkonger och trappor af jern anbragts till logerna, ledstänger uppsatts i mid-

ten af vestibulens trappor till parketten och dörrarne till salongen blifvit försedda med rundlås i stället för kolfås. För teaterns styrelse och personal skola vi redogöra i ett följande nummer.

Vasa-teatern har äfven undergått en förbättring i det parkettens och galleriets golf erhållit en jemn sluttning i stället för de förut befintliga trappafsatserna.

Såsom vi nämnt begaf sig denna teaters operettsällskap efter speltermi- nens slut härstädes till Köpenhamn och uppträdde der å Dagmar-teatern. Oaktadt den framgång sällskapet här vann, förnämligast med »Den sköna Helena» blef det ekonomiska resultatet af sejouren klenst nog hvarföre körpersonal och attiralj hemsändes i slutet af juni. Herr och fru Gründer, frök. Anna Pettersson, hrr Kloed och Hagman qvarstannade emellertid för att ge småoperetter och konsertnummer. Efter en tourné i Skåne uppträdde den lilla truppen med mycken framgång i Köpenhamns tivoli till den 7 juli. Från och med den 5 augusti har operettsällskapet spelat på Kristiania tivoli-teater, der sejouren inleddes med »Storhertiginna af Gerolstein», som framkallade mycket bifall. »Den sköna Helena» skulle först ha givits, men tenoren Hagmans afgång från sällskapet förhindrade detta. Missödet vid Dagmar-teatern synes komma att upp- vägas af framgången här.

Djurgårdsteatern som denna sommar förnämligast lefvat på Zumpes »Fari- nelli» lär snart presentera för publiken en annan berömd sångare nämligen Orpheus. Hr S. Wallmark har näm- ligen inköpt uppföranderätten till »Or- pheus i underjorden», hvars uppförande här nu förberedes.

K. Musikkonservatoriet. Anmälning till inträde vid läroverket har egt rum fr. o. m. 31 aug. t. o. m. 5 sept. Om teaterskolan kommer att fortsättas skall framdeles tillkännagifvas. Musi- kaliska akademiens lokal har i sommar undergått reparation och åtskilliga för- ändringar vidtagits. Så har golffönstret och den barrière, som omslöt detsamma i förstugan en trappa upp, borttagits, dörrarne ha flerstädes försetts med rundlås och ledstänger anbringats i trapporna.

Våra komponister. Af nya inhemska musikverk, som äro att förvänta, om- talas en ny opera af prof. *Iv. Hall- ström* med text af H. Christiernsson; af *A. Hallén* en större symfonisk ballad för manskör, solo, deklamation och or- kester benämnd »Styrbjörn Starke» till ord af Hugo Tigerschiöld samt likaledes en större ballad för bas-solo och orkester, »Saga på kämpens hög», som komponerats af *John Jacobsson* och är skriven för bassångaren *Salomon Smith*. Orden äro af *Zach. Topelius*.

Konserter i landsorten under som- maren synes oss ha varit mindre tal- rika än vanligt. Fru *Edling* har på besök i fädernestaden Ystad konserte- rat derstädes med biträde af hr *Sal. Smith* och dir. *Körling*. — Fröken *Ellen Nordgren*, åtföljd af operasångaren *J. Örtengren*, har konserterat i städer vid västkusten. — Vid västkusten i Bohuslän, har också prof. *O. Byström* hållit sina bekanta musikkonserter, i *Engelholm* har *Algot Lange* med fru gifvit konsert och hr *Conrad Behrens* samt tenorsångaren *Hagman* en d:o i Malmö. I *Waxholm* har fröken *Gerda Petersson*, elev af fröken *Isabella Beck- man*, samt hr *Adrian Dahl* och hans syster, sängerskan frök. *Maria Dahl*, gifvit musikkoarér. Vid sistnämnda konsert fick man höra nya kompositio- ner af den begåfvade tonsättaren hr *Adr. Dahl*. I *Visby* har finska säng- kören *M. M.* — väl bekant i Stockholm sedan dess konserterande här 1886 — 63 man stark konserterat på resa till Köpenhamn. Efter den vackra kon- serten egde en fest för sångarne rum i paviljongen.

Välgörenhetskonsserter för de brand- skadade vid de stora eldsvådorna i Sundsvall och Umeå den 25 juni hafva hållits på flere ställen. Så på *Dalarö* af fröken *Ek* och hr *Lejdström* m. fl., i *Waxholm* med biträde af grefvinnan *Taube*, frökn. *Hulterantz* och *Woldstedt*, hr *Lejdström* m. fl. För samma goda ändamål gafs i Köpenhamns Tivoli ett par konserter, vid hvilka fru *Vendela Andersson-Sörensen* och fröken *Klemming*, hrr *Salomon Smith* och *F. Brun* med- verkade. Till och med i Monaco gafs en sådan konsert till hjälp åt de nöd- lidande i de uppränta norrlandsstä- derna »Umeå el Sundswal», hvarvid sängerskan fru *Anna Heymann* f. *Valen- tin*, från Köpenhamn, väckte stort bi- fall. En för tillfället skriven kantat, skildrande de fasor som öfvergått de olyckliga städerna, afsjöngs äfven, med musik af *F. Bellini*.

Våra sångartister. Fröken *Ellen Nordgren*, vår unga omtyckta konsert- sängerska, har i Köpenhamn väckt ganska mycken uppmärksamhet för sin präktiga röst och sitt musikaliska före- drag. Kapellm. *J. Svendsen* har enga- gerat henne för att medverka vid Fil- harmoniska sällskapets konserter i Kö- penhamn under nästa säsong och *Edv. Greig* håller på att komponera ett häfte sånger, dem han tillagnar den af ho- nom mycket värderade sängerskan, som han gjorde bekantskap med i Köpen- hamn.

Fröken *Alma Hultkrantz*, hvars ut- märkta röst och talang är väl bekant här i hufvudstaden, har afrest till Newyork för att der bosätta sig som sånglärarinna. Hon lär äfven hysa förhoppning om anställning såsom solo- sängerska vid någon af de större kyr- koförsamlingarne der, en befattning

hvertill hennes röst och förmåga läm- par sig mycket väl, och hvartill vi lyckönska henne.

Fröken *Berna Schück* har under sommaren låtit höra sig i Köpenhamn och af prof. *J. P. E. Hartmann*, som hört henne föredraga flera dramatiska sångkompositioner så väl som romanser fått ett berömligt vitsord för klangfull och omfångsrik stämma, varmt och lif- fullt föredrag.

Arvid Ödman med fru har tillbragt sommarferierna i Marstrand.

Theodor Björkstén med fru (f. *Torpadié*) har gästade hemlandet och vistats ett par veckor i fädernestaden härstädes. Hr *Björkstén* har i Newyork upprättat ett sånginstitut och undervisat der efter en i Amerika ej förut använd sång- metod samt har fått ett stort antal elever. I början af september skulle han åter börja sin verksamhet der.

Sigrid Arnoldson har enligt tidskrif- ten »*Gaglianis Messenger*» afslutit kon- trakt med impressarion hr *Fischhof*, gällande för en gästspeltourné i Wien, Berlin, St Petersburg, Rom, Madrid, London mot ett honorar af 5,000 frcs för hvarje uppträdande. Hon konser- terade den 28 aug. i Baden-Baden den 31 i Hamburg och skulle den 3 sept. sjunga i Wiesbaden. Detta hennes första uppträdande i Tyskland har artat sig till ett nytt triumftåg.

Fröken *Emma Möller*, en ung lof- vande sängerska från Malmö, börjar i september en konserttur, som utgår från Vexjö. Hon lär ega en präktig sopran och har studerat för hr *Fritz Arlberg*.

Violinisten Tor Aulin som sedan de stora musikfesterna i Köpenhamn uppe- hållit sig derstädes har varit engagerad för konserter i Tivoli och med sitt föredrag af Mendelssohns och Max Bruchs violinkonsalter m. m. vunnit stort bifall och erkännande som myc- ket framstående violinartist.

Upsalasångarne, hvilka triumfer i Köpenhamn under utställningen förut af oss omtalats likasom deras gifna eller tillämnade konserter på andra stäl- len anförts, slutade sin resa med juni månads slut. En resumé af deras kon-serter visar en i Ystad den 9 juni i Malmö och Landskrona d. 10 och 11 i Köpenhamns Tivoli d. 12, 14, 16, i Helsingborg d. 13, i Odense och Roe- skilde d. 18 och 19 i Köpenhamn d. 20, Kristianstad d. 21, Göteborg d. 23, Kristiania d. 25 och 27, Drammen 26 juni. Öfverallt rönt sängarne entusiastiskt och festligt emottagande. Köpenhamnskonserterna ensamt lär ha inbringat 5,000 kronor. Behållningen af konserterna tillfaller universitetets orkesterfond.

Upsalasångarnes Parisfärd 1878. Till minne af denna och täflingen mellan olika länders sångare i Trocaderopalat- set den 27 juli nämnda år firades den dagen i Upsala en animerad »Troca-

dersfest» med festsexa å Flustret, en högtid som förhöjdes deraf att de i sångartäflan deltagande sångarne, som voro närvarande vid festen, den dagen äfven kunde fira sin anförare, direktör Hedenblad, födelsedag.

Anders Willman, Kgl. teaterns f. direktör, har nyligen ingått äktenskap med fröken Fanny Åberg, som en tid varit anställd vid Dramatiska teatern och som man från hennes studietid vid Musikaliska akademien har i minne såsom behaglig sångerska. Hr Willman lär för närmaste tiden bosätta sig på landet och drager sig måhända för alltid undan det offentliga konstlivet. Minnet af hr Willmans mångåriga och ärofulla verksamhet i konstens tjänst skall emellertid ej snart förblekna, liksom också tacksamt må erkännas de goda egenskaper han visat som teaterchef, om än ogynnsamma förhållanden hindrat att hans verksamhet såsom sådan motsvarat hans goda vilja och intresset för den konstanstalt hvars ledning nu öfvergått i andra händer.

Väntade utländska artister. Ett par framstående musici, hvilkas specialitet säges vara att föredraga tonsättningar af Brahms, hofpianisten prof. *H. Barth* från Berlin och violinisten i den berömda Joachim-kvartetten *B. Haussmann* ämna, enligt danska tidningar, i början af september företaga en konserttur i Skandinavien, börjande i Köpenhamn.

Enligt Nordisk Musiktidende väntas äfven i sept. tvenne berömda konstnärer, pianisten *Arthur de Greef* och violinisten *César Thomson*, båda från Belgien, till Kristiania för att gifva konserter här i Norden.

Miss Nikita, den unga intagande amerikanska sångerskan, Strakoschs sist upptäckta stjärna ämnar i denna eller nästa månad konsrtera härstädes.

Prof. Edv. Hanslick, den berömda musikkritikern från Wien, hvars tillämnade besök här omtalats, gästade Stockholm jemte sin fru i medlet af juni innan vår operasäsong slutade. Sina intryck af vistelsen härstädes har han sedan offentliggjort i en artikelserie »Musikalisches aus Skandinavien» i »Neue fr. Presse».

Fröken Hildegard Werner, sedan många år bosatt i England och Newcastle on Tyne (icke i Liverpool såsom af förbiseende uppgafs i vårt förra nummer) der hon upprättat ett mycket ansest musikinstitut, har i sommar vistats en tid här i hufvudstaden. Fröken Werner har såsom vi förut nämnt, med fosterländskt nit egnat sig åt att i England sprida kännedom om svensk och nordisk musik samt om våra musikförhållanden, och i dessa dagar har i engelsk öfversättning af hennes hand utkommit några af konung Oscars högtidstal (utgifna af bibliot. Fr. Cronham) hvilka af henne försetts med förklarande noter öfver ett och annat rörande

personer och förhållanden, hvilka för en engelsk publik äro främmande. Fröken W. återvänder i denna månad till England.

Pianisten Fr. Peterson har tillkännagifvit att hans pedagogisk-rytmiska kurser för undervisare åter börja den 1 september och fortsättas till oktober månads slut.

Isidor Dannström, vår bekante sånglärare och tonsättare, har jemte sin fru nyligen afrest till Köpenhamn för att sedan öfver Paris begifva sig till Schweiz, der en del af hösten kommer att tillbringas af dem.

† **Mathilda Berwald** f. Scherer, enka efter vår genialiske komponist, Frans Berwald, afled härstädes den 15 juli. Hon var född i Berlin, gifte sig vid ett par och tjugu års ålder och blef enka 1868. Flere betydande män och qvinnor på konstens och musikens område egde en moderlig omvårdnad i hennes hem, bland dem Christina Nilsson, som af Frans Berwald fick sin första musikaliska uppfostran och oegennyttigt upptogs i Berwaldska hemmet som barn i huset.

† **Anna Javette**, den unga operasångerskan, som i flere år tillhört vår kgl. opera, afled den 28 juli å Belvederen på Djurgården af en tärande bröstsjukdom. Fröken Javette hade gjort goda sångstudier för fru Jeannette Jacobsson och debuterade med framgång i juni 1882 å Stora teatern såsom Margareta i »Faust». Hon blef genast engagerad och tillhörde lyriska scenen till hösten 1887. En jemn, vacker samt väl vårdad och ingalunda liten röst jemte scenisk förmåga och samvetsgrant arbete gjorde fröken Javette ganska användbar vid kgl. operan i flere större partier, för hvilkas utförande hon bort vinna mera erkännande än som i allmänhet blef hennes lön. Utom debutrolen har hon å nämnda scen uppträdt som Ingeborg i »Den Bergtagna», Anna i »Vermålandingarne», Rebecka i »Judinnan», Selika i »Afrikanskan», Bertha i »Profeten», Venus i »Tannhäuser», Elsa i »Lohengrin», Mad. la Tour i »Paul och Virginie», Marie i »Trumpetaren från Säckingen», Michaela i »Carmen», Helena i »Mefistofeles» och Cecilia af Eka i »Gustaf Vasa».

Kristiania Teater har för denna säsong öppnats med Verdis »Den vilseförda», i hvilken baronessan Lona Gulowsen-Gyldenkrone sjungit Violetta och hr Bentzon-Gyllich såsom gäst utfört Germonts parti. Fru Gulowsen-Gyllenkrone, som sista spelåret och i början af detta med sin talang möjliggjort operaföreställningar å denna teater, tog den 27 aug. för denna gång afsked af publiken och hyllades med stormande jubel och blomsterregn.

Köpenhamn. K. teaterns första nyhet för säsongen blir »Konung för en dag», förut derstädes endast uppförd af svenska operans artister. Hr Ödmann kommer naturligtvis att sjunga Zephoris parti.

— Finska sångkören M. M. har skördat stort bifall vid sina konserter här och i Helsingör. Kören anfördes af magister Sahlström med hr Nordblad såsom vice anförare.

Paris. De franska tonsättarne äro för närvarande flitigt sysselsatta med fullbordandet af nya arbeten. *Gounod* komponerar på sin »Charlotte Corday», som han lofvat Opéra Comique till ersättning för »Romeo och Julia» som med det nya spelåret öfverflyttas till Stora operan. *Massenet* håller på att afsluta sin »Esclarmonde», *Ambroise Thomas* har utom operan »Circe» eller »Spionen» — såsom namnet torde blifva — äfven baletten »Stormen» under arbete. *Léo Delibes* har dragit sig undan till Compiègne för att i ro fullborda sin »Kassia»; *Benj. Godard* skrifver för Opéra comique ett nytt lyriskt drama »Dante och Beatrice», *Saint Saëns* hoppas snart få sin »Ascanio» fullbordad och *Ernst Reyer* är färdig med sin »Salambo» hvars text hemtats ur Gust. Flauberts roman med samma namn.

London. Den stora Händelsfesten, som hvar tredje år hålles här, egde rum i slutet af juni i Kristallpalatset. 3,016 körsångare, 11 solister och en orkester på 500 man utförde på måndagen »Messias», på onsdagen, ett urval af 10 olika arbeten af Händel och på fredagen »Israel i Egypten». Åhörarnes antal uppgick till 86,337 eller i medeltal 28,779 åhörare för hvarje konsert.

— *Kristina Nilsson-Miranda* gaf här den sista maj och 29 juni de bebadade afskedskonserterna i Albert-hall, med hvilka hon tog afsked af det offentliga konstnärslivet, som för henne började för 24 år sedan. Konserterna, bevidade af verdensstadens mest valda publik, var en storartad triumf för den ryktbara sångerskan. I London, der hon gerna haft sitt hemvist, debuterade hon på her Majestys theatre den 8 juni 1867 som Violetta och har sedan sjungit på Haymarket, Drurylane och Italienska operan Mignon, Ophelia, Alice, Desdemona, Margareta och Elsa samt äfven försökt sig i kraftigare dramatiska roller såsom Valentines i »Hugonoterna». Från konserttribunen har hon äfven ofta tjugat Londonpubliken.

Bayreuth. Festspelen å Wagnerteatern härstädes ha egt rum från 22 juli till 19 aug. Söndagar och onsdagar gafs »Parsifal» måndagar och torsdagar »Mästersångarne i Nürnberg». Föreställningarne började kl. 4 e. m. Inträdespriset var 20 mark. »Parsifal» gafs under kapellmästare Mottls led-

ning, »Mästersångarne» under Hans Richters. En 29-årig sängare, van Dyck, gaf Parsifals rol på ett förträffligt sätt; han har förut varit blott konsertsängare och endast innehaft en rol nämligen Lohengrins på Eden-teatern i Paris, med honom alternerade hrr Gudehus och Winkelmann. I Kundrys rol utmärkte sig fru Materna och likaså fru Sucher och fröken Malten; hr Scheidemantel var öfverlägsen som Amfortas (hvilken rol äfven sjöngs af hr Reichmann) och hr Plank som Klingsor. Hrr Wiegand och Gillmeister alternerade i Gurnemans rol. »Mästersångarne» gafs naturligtvis utan alla förkortningar och utfördes på alla händer förträffligt, bättre än »Parsifal». Utmärkte i sina roller voro fru Sucher som Eva (alternerande: frökn. Malten och Bettaque), hr Reichmann som Hans Sachs (alternerande: hrr Plank och Scheidemantel), hr Friedrichs som Beckmesser (alternerande: hr Krüner), hr Gudehus som Walter v. Stoltzing (alternerande: hr Winkelmann), hr Hofmüller som David (alternerande: hr Hedmond), som Magdalena fru Staudigl.

Ny värdefull uppfinning å orgelharmonier. Vid orgelspel förekommer ofta att en ton bör kvarligga under flera takter (orgelpunkt), hvilket dock på vanliga orgelharmonier utan pedal, i allmänhet ej kan verkställas, och afser uppfinningen att genom en mekanisk anordning, som, antingen den förläggas inom instrumentet eller ock tillfälligtvis anbringas å detsamma — t. ex. på äldre orglar — tillåter den spelande att efter godtycke kunna under en längre eller kortare tid låta en eller flera af de toner, kopplet omfattar, ljuda. Äfven kan det i viss mån begagnas i stället för pedal och vid passager uti ej för hastigt tempo, då den spelande önskar som fyllnad medtaga grundtonen i instrumentets lägsta oktaver. — Fördelen för orgelspelet är härigenom alldeles klar, och det som spelas får härigenom en fullhet och skönhet, som är påtaglig för en hvar. — Då detta koppel skötes med båda tummarne, eller mest den venstra, inverkar det ej störande för fingersättningen, då båda händerna kunna fritt disponeras för spelningen i öfrigt. Vanliga pedal-

noter kunna medtagas och stämföringen blifver härigenom bättre fördelad för båda händernas användande så att ett legato i sin helhet bättre kan utföras i spelet. — *Patent är redan sökt å denna betydelsefulla uppfinning och kunna orglar med denna mekanik endast erhållas från C. A. V. Lundholms, Stockholm, välkända orgelfabrik, hvilken öfvertagit patenträtten.*

Rättelse.

I N:o 12 sista sidan, 2 spalt, rad 3 står: *Liverpool*, läs *Newcastle on Tyne*.

Hvarjehanda.

Att vara musikalisk, i allmän betydelse, skulle jag vilja definiera så: att vara musikalisk är att kunna skilja god musik från dålig. Hur sällan finner man dock denna egenskap.

Klawell.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkte Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte.

OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.

Gust. Petterson & Komp.
38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmström.

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition**, Hötorget 6, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmonier af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! Hufvuddepot för Blüthners världsberömda Flyglar, samt Rönnischs & Steinweg Nachfolger utmärkte Pianinos.

Richard Anderssons Musik-Skola

öppnas åter den 17 Sept. Undervisningsämnen äro: Piano, Violin, Orgel och Harmonilära.

Skriftliga förfrågningar och anmälningar adresseras till Stockholm, Brunnsgatan N:o 28, 2 tr. upp. Muntliga sådana alla dagar kl. 1--3 och 5--6 e. m. från och med den 10 Sept. till skolans början. (G. 22302×5).

Kongl. Konservatorium för musik i Leipzig.

Onsdagen den 3 Oktober kl. 9 f. m. eger mottagningspröfningen rum.

Undervisningen omfattar harmoni- och kompositionslära; pianoforte; orgel, violin, viola, violoncell, kontrabas, flöjt, oboe, klarinett, fagott, waldthorn, trumpet, basun, harpa, — vidare solo-, ensemble, kvartett-, orkester- och partiturspel, direktionsöfningar, kör- och solosång (fullständig utbildning för operan) samt lärometod, i förbindelse med öfningar i offentliga föredrag, musikens historia och estetik, italienska språket och deklamation.

Honoraret för undervisningen utgör 360 mark om året, som i tre terminer, påsk, michaelsmessan och jul, i förskott betalas med 120 mark. Dessutom skall erläggas 10 mark i inträdesafgift.

Utförliga prospekt utlemnas af direktionen kostnadsfritt; kunna äfven bekommas genom alla bok- och musikhandlare i in- och utlandet. Leipzig i juli 1888.

Direktionen för Kongl. Musik-Konservatorium.

D:r OTTO GÜNTHER.

Organist- och kyrkosångare-befattningen

i V. Eds församling kungöres härmed till ansökan ledig för tillträde d. 1 nästa Maj. Löneförmåner: bostad om 2 rum och kök, 7 famnar ved, trädgårdsjord om 1/3 tunnland och kontant 550 kronor. Kompetente sökande, manlige eller qvinlige, insände hit sina ansökningar före den 15 nästa September.

Vestra Ed per Eds bruk i Kalmar län den 10 Juli 1888.

(G. 20431×3). **Herman Brilioth,**
Kyrkoherde.

Piano- och Sång-

lektioner erhållas af god beskaffenhet till moderat pris. Närmare upplysning lemnas å Svensk Musiktidnings byrå, Hötorget 6, 1 tr. upp från Olofsgatan kl. 12—1 midd.

INNEHÅLL: Edmund Neupert (med porträtt). — August Södermans manuskriptsamling af A. L. — Var Kongl. Opera. — Stora teatern 1887—1888. — Musikpressen. — Från Scenen och Konserteralen. — Från In- och Utlandet. — Rättelse. — Annonser.